

Néesség, népmozgalom

X, Y, Z generációk		8
Családok változóban		10
Migráció, külföldi munkavállalás		12
Néesség, népmozgalom		14
Nemzetiségek Magyarországon		15
Magyarok kisebbségben		16
Források		17

X, Y, Z generációk

Másként viszonyulnak a világháléhoz, az okostelefonhoz és a számítógéphez azok, akik már öntudatra ébredésük, kisgyermekkoruk kezdetétől találkoztak ezekkel az eszközökkel, mint azok, akik életében csak később, érettebb korukban jelentek meg mindezek. Míg az 1960-as és 1970-es években születettek gyermekkorában még csak vonalas telefon és hétfői adásszünettel üzemelő, kétcsatornás televízióadás volt, addig az ezredforduló utáni gyermekek már három-négy éves korukban tableten játszanak, YouTube-on néznek meséket, videókat, kezelik a billentyűzetet, és magától értetődően képesek egyszerre több tevékenységre koncentrálni, egyidőben több feladatot végezni – ez utóbbit nevezi a szakirodalom „multitasking”-nak.

Mindez alapvető különbségeket eredményez az egyes nemzedékek értékrendjében, beállítódásában. A generációs különbségeket feltérképező kutatások meg is erősítették a feltételezést, hogy mennyire más módon viszonyul többek között a tanuláshoz, a munka világához, a reklámokhoz, a vásárláshoz a digitális korba beleszületett nemzedék, mint az új technikai vívmányokkal csak felnőtt fejjel találkozó korosztályok.

A tudományos világban teljesen elterjedt, s már a közbeszédben is használják az egyes generációk megnevezésére az X, Y és Z betűket. Az X generáció kifejezés Robert Capa magyar származású fotósnak köszönhető, s – noha ő még egy idősebb korosztályra használta – ma az 1960-as évek közepétől az 1970-es évek végéig születetteket értjük alatta, azaz a mai negyveneseket-

ötveneseket. Az őket követő Y generáció tagjai az 1980-as évek elejétől az 1990-es évek közepéig születtek, ők a mai húszasok-harmincasok nemzedéke, s az utánuk következők a Z generáció, amelynek képviselői zömében még iskolások, ám ezekben az években jelennek meg komolyabb mértékben a munkaerőpiacon.

A KSH 2018. évi adatai szerint az X generációhoz tartozó 39–53 évesek mintegy 2,2 millióan vannak Magyarországon, a 24–38 éves Y generációsok száma 1,9 millió fő, míg a Z generáció tagjai – a 9–23 éveseket számítjuk ide – 1,5 millióan vannak.

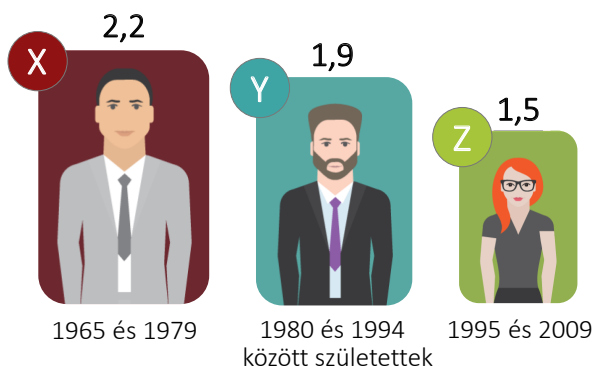
Az X generáció

A generáció képviselőire használják a „digitális bevándorló” kifejezést is, mert születésükkor még nem létezett az online tér, annak lehetőségeivel csak fiatal felnőttként ismerkedhettek meg. Gyermekkorukat a televízió, majd a videójátékok kísérték, s a betárcsázós internet is felidézhető emlék még számukra. Megjelenésükkor magától értetődően használni kezdték az új infokommunikációs eszközöket, de ezek nem képesek a mindennapjaikban oly mértékben meghatározóvá válni. A kutatók megállapításai szerint ellenben a fiatalabb generációknál érezhetően könnyebben tudnak személyesen és telefonon kommunikálni, s szívesebben írnak kézzel is.

Az Y generáció

A közbeszédben milleniáloknak is hívott generáció tagjai ugyan szintén nem az online világba születtek, de az internet még gyermekkorukban megjelent, s azóta alapvető szerepet játszik a mindennapjaikban. A világhálóra kezdettől elsősorban információs forrásként tekintenek, ily módon otthon vannak az információkeresésben. Magától értetődően élnek azonban az újabb szolgáltatások – mint a közösségi médiumok – adta lehetőségekkel is: híreket, képeket, videókat osztanak meg, véleményt nyilvánítanak az interneten keresztül. A közösségi médiumok ráadásul a korábbi nemzedékekéhez képest összehasonlíthatatlanul kiterjedtebb kapcsolati háló építését és rendszeres ápolását is lehetővé teszik számukra. Sőt a csoporthoz tartozás érzését is a korábbinál sokkal szélesebb körben képesek nyújtani számukra a különféle, akár határokon is átnyúló virtuális közösségek.

A három generáció lélekszáma Magyarországon (millió fő, 2018)

A Nielsen nemzetközi piackutató cég felmérése szerint az Y generáció tagjai az Egyesült Államokban naponta akár 11 órát, tehát az ébrenléti idejük túlnyomó többségét is eltöltik különböző digitális eszközök használatával. A Vodafone Magyarország és az NRC közös felmérése ugyanakkor azt az eredményt hozta, hogy a 16–37 éves

korosztály 30 százaléka már egyenesen közösségimédia-függő, s naponta majdnem két órát tölt az online felületeken.

Mindezek mellett további sajátossága ennek a nemzedéknek a felnőtté, önállóvá válás későbbre tolódása, amelyet a szakirodalom Pán Péter-szindrómának nevez. Eszerint a fiatalok még 25-30 évesen is a szülőikkel laknak együtt, sok esetben még tanulnak, s a korábbi generációknál tapasztalathoz képest a munkaerőpiacon is később jelennek meg.

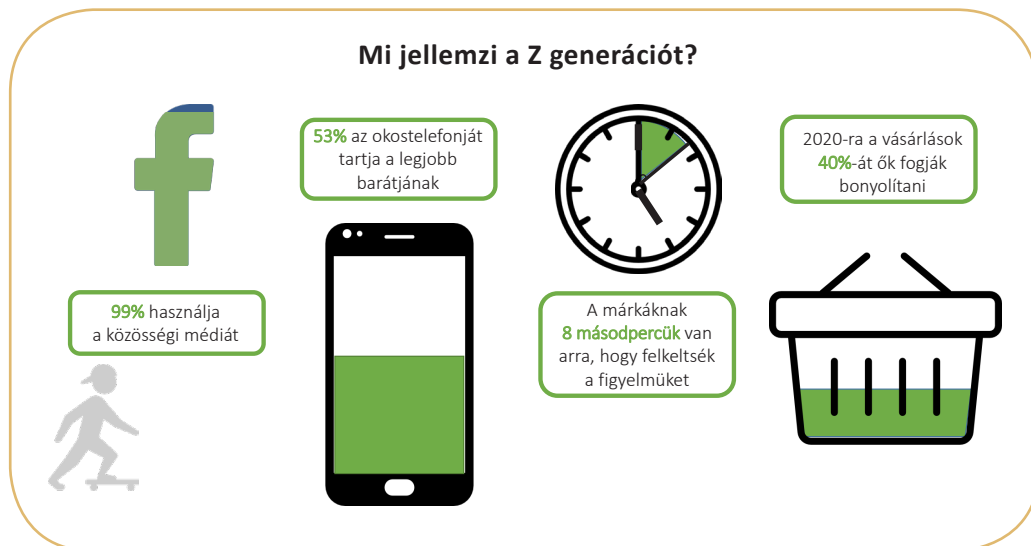
A Z generáció

Elődeikkel ellentétben ők már beleszülettek a digitális világba, ezért szokták a „digitális bennszülött” elnevezéssel is illetni ezt a korosztályt. Az Y generációval ellentétben nem elsősorban az információforrást látják a világhálóban, hanem a kétirányú kommunikációs eszközt, ennek folytán napi szinten élnek a tartalom-előállítás és -megosztás lehetőségével. A korosztály 44 százaléka már a híreket is elsősorban a közösségi oldalakon keresi.

Az UNICEF Magyar Bizottsága által 2014-ben nyilvánosságra hozott felmérés arra az eredményre jutott, hogy a 10–19 éves korosztály 96 százaléka rendelkezik mobiltelefonnal, 86 százalékuknak pedig profilja is van közösségi oldalon. Természetes számukra, hogy a nap bármely percében elérhetők legyenek, és másokat is el tudjanak érni bárhol a világon.

Szokás a világ első globális nemzedékének is nevezni őket, mivel azonos időben találkoznak ugyanazokkal a zenékkal, divatirányzatokkal, mozifilmekkel, sőt még bizonyos szavak, kifejezések, jelek is világméretben terjednek el közöttük.

További adottságuk, hogy kevesebben vannak a korábbi generációknál, s ez új helyzetet teremt számukra a munkaerőpiacon, ahol egyébként első képviselőik már meg is jelentek. A betölthető állások nagy választéka öntudatosabbá teszi a korosztály tagjait, másfelől

az idősebb generációkhoz képest sokkal gyakrabban is váltanak munkahelyet. Csekélyebb létszámuk ugyanakkor azt is eredményezi, hogy a jövőben egy nyugdíjasra egyre kevesebb aktív korú munkavállaló fog jutni.

A reklámoknak, a marketingnek is alkalmazkodniuk kell a Z generáció sajátosságaihoz, hiszen 2020-ra már ők fogják a vásárlások 40 százalékát bonyolítani. A kutatások ráadásul arra a megállapításra jutottak, hogy a márkák reklámjainak legfeljebb nyolc másodpercük van arra, hogy felkeltsék a generáció tagjainak figyelmét.

A generációs elmélet kritikája

A generációkutató szakértők arra a veszélyre hívják fel a figyelmet, hogy az egyes generációkra vonatkozó megállapítások sokszor leegyszerűsítőek, homogén egységként kezelik az azonos időintervallumban születetteket, s figyelmen kívül hagyják az eltérő földrajzi környezetből, családi háttérből adódó sokszínűségüket. A generációs sajátosságokat feltérképezni szándékozó kutatások ráadásul többnyire a legalább középfokú, de inkább felsőfokú végzettséggel rendelkező fiatalokat vizsgálják, akik valamely idegen nyelven is jól beszélnek, és a digitális világban is magabiztosan boldogulnak.

Összegzés

Az Y generáció, s még inkább a Z generáció képviselői másképp viselkednek munkavállalóként és média-fogyasztóként is, mint az idősebb nemzedékek. A munkaadóknak tudomásul kell venniük, hogy e generációk tagjai a rugalmasabb, kötetlenebb munkavégzési formákat részesítik előnyben, és sokkal gyakrabban váltanak munkahelyet, ráadásul a növekvő munkaerőhiány közepette könnyebben is diktálják a feltételeket, mint az előtük járó korosztályok. A reklámszakembereknek pedig arra kell készen állniuk, hogy a korábbinál hatékonyabban és kreatívabb módon szólítsák meg az online világban a fiatal fogyasztókat. ●

Családok változóiban

A társadalomban zajló változások kihatnak a családok életére. Napjainkban a családszerkezet átalakulása és a családformák pluralizációja zajlik, vagyis a házasságban élő szülőkből és gyermekekből álló hagyományos családtípusok mellett növekszik az attól eltérő családformák száma és aránya. Ez a változás szociológiai és demográfiai szempontból természetes és értéksemleges. A köztudatban élő idealizált családkép azonban lassabban változik, mint maguk a családok.

Az 1960-as, 1970-es évektől a fejlett országok nagy részében a termékenységi ráta nem éri el a népesség újratermelését biztosító 2,1 értéket, vagyis fogy a népesség. A második demográfiai átmenet elmélete szerint ez új korszakot jelent Európa és a fejlett világ népesedéstörténetében. Megváltozott a gyermekvállalási és családalapítási magatartás, valamint jelentősen átalakultak a családi és házassági-élettársi kapcsolatok. Az új értékek megjelenése és az individualizáció új szakaszt nyitott a nukleáris család (csak szülőkből és gyermekeikből álló család) fejlődésében. Ezek a folyamatok új kihívásokat jelentenek, hatásuk érezhető a gazdaság, a munkaerőpiac, az egészségügy, az oktatás, a társadalom- és családpolitika területein egyaránt.

Házasság, gyermekvállalás

A párkapcsolaton alapuló családformák közül a mai napig a legjelentősebb a házasság. A házasság a legtöbb európai államban alkotmányos alapértéknek minősül, kiemelt védelmet élvez a többi együttélési formához képest, több nemzetközi egyezmény emberi jogként említi. A házassági kedv azonban évtizedek óta csökkenő tendenciát mutat, míg a válások száma emelkedik. Ez alól kivételnek számítanak a déli európai országok (Görögország, Málta, Olaszország) alacsony házasságkötési, de alacsony válási arányokkal. A hagyományos családmódel helyett a párok inkább az együttélést választják. Nemzetközi összehasonlító kutatás mutatott rá, hogy az első házások számára biztosított jelentős támogatás nagymértékben növeli a házasság népszerűségét, olyannyira, hogy Svédországban ez trendfordítónak bizonyult. Magyarországon 2016-ban a családok 64 százaléka élt házasságban gyermekkel vagy anélkül. Itthon is csökken a házasságkötési kedv, bár az utóbbi években lassuló mértékben. Jellemző, hogy a párok egyre érettebb korban házasodnak, 2000 és 2016 között öt

évet emelkedett az először házasulók átlagos életkora mindkét nem esetében.

A gyermekek és a gyermekes családok száma is csökken, bár Európa országaiban nagy különbségek vannak az egy anyától született gyermekek számát tekintve. A Magyarországon gyereket nevelő családok aránya 2011-re a rendszerváltás óta 52-ről 33 százalékra esett vissza.

Az Unió országainak döntő többségében az egygyermekes családok dominálnak (az uniós átlag 47%). Magyarországon 2017-ben a családi pótlékban részesülő gyermekes családok 51 százalékában egy, 34 százalékában két gyermek élt, és csupán a családok 15 százaléka nagycsaládos. Hollandiában, Svédországban, Írországban, Dániában haladja meg csupán a kétgyermekes családok száma az egygyermekesekét.

Sokan a mai napig a házasságot tekintik a gyermekvállalás számára ideális körülménynek. A házasság nagyobb népszerűsége és a gyermekvállalási hajlandóság közti összefüggés azonban nem kimutatható. Európa legmagasabb termékenységi rátájú országaiban – Írország, Norvégia, Egyesült Királyság, Franciaország, Svédország, Finnország – Írország kivételével a legnépszerűbbek a házasságon kívüli együttélési formák. Ezekben az országokban a családok harmada, negyede nem házasságban neveli gyermekeit. A házasságon kívüli születések aránya 2000 és 2012 között 27-ről 40 százalékra emelkedett az Unió országaiban. Magyarországon 2017-ben az összes megszületett gyermek 45 százaléka született házasságon kívül.

A kontinens országai közt nagy a különbség jogi szempontból az egyneműek házassága, élettársi kapcsolata tekintetében. A következő uniós országok engedélyezik az azonos nemű párok házasságát: Belgium, Dánia, az Egyesült Királyság (Észak-Írország kivételével), Finnország, Franciaország, Hollandia, Írország, Izland, Luxemburg, Málta, Németország, Norvégia, Portugália, Spanyolország és Svédország. Magyarország bejegyzett élettársi kapcsolat formájában ad lehetőséget az egyneműek együttélésére, amely azonban jogilag nem azonos a házassággal.

Élettársi kapcsolatok

A kortárs családtípusok közül a legdinamikusabban terjedő párkapcsolati forma a házasságon kívüli együttélés. Európában átlagban a felnőtt lakosság 9 százaléka

él ebben a formában párkapcsolatban, de az államok közt nagyok a különbségek. Belgiumban, Észtországban és Norvégiában már minden harmadik 30–34 éves nő az élettársával él együtt. Viszonylag alacsony az élettársi kapcsolatban élők aránya Romániában, Lengyelországban és Litvániában. Olaszországban, Görögországban és Horvátországban az együtt élő párok 1-3 százalékos arányt jelentenek csupán. Magyarország nemzetközi összehasonlításban a középmezőny alsó részén helyezkedik el. A társadalmi változások leginkább a fiatakorúak (15–29 évesek) párkapcsolati döntéseiben mutatkoznak meg.

Az élettársi kapcsolatok közül a házasságot megelőző vagy a házassággal szemben alternatívát kínáló típusai a legelterjedtebbek. Az életkor előrehaladtával a különélést egyre többen egy alternatív, a függetlenség megőrzésére alkalmas párkapcsolati formának tekintik (külön élő partnerkapcsolat). Magyarországon 2011-ben a gyerekek 17 százaléka olyan családban élt, ahol a szülők nem házasok, hanem élettársak.

Egyszülős családok

Nagymértékben emelkedik az egyszülős családok száma. Európában 2016-ban átlagosan a gyermekes családok 15 százaléka élt együtt egyedüli szülőként gyermekével. Magyarországon az egyszülős családok aránya az elmúlt 50 évben megduplázódott, arányuk 20 százalék. Ezek döntő többségében az anya él együtt gyermekével vagy gyermekeivel. A következő generáció mintegy egyharmada így nevelkedik.

Az egyszülős családok rendkívül sebezhető társadalmi csoportnak számítanak a család egyetlen keresője miatt, szegénységi kockázatuk jóval nagyobb, mint más családtípusoké. Ezt ellensúlyozandó több országban kiemelt támogatásban részesítik őket. Így például Norvégiában az egyedülálló szülő plusz egy gyermek után kap családi pótlékot.

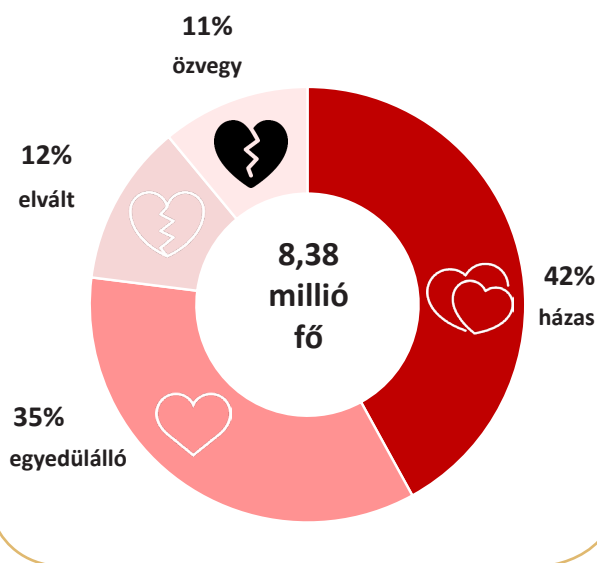
Mozaikcsaládok

Európában átlagosan a házasságok fele végződik válással. Az új kapcsolatok létrejötte nyomán egyre több gyerek nevelkedik ún. mozaikcsaládban, melyet az egyik, elvált szülő és gyermekei alkotnak az új partnerrel és annak esetleges gyermekével, gyermekeivel. Magyarországon a válással megszűnő házasságok körülbelül 60 százalékában van kiskorú gyermek. Az érettségizőknek már csak 57 százaléka él mindkét biológiai szülőjével együtt. A kisiskolások 5-8 százaléka él az egyik vér szerinti szülőjével és annak új partnerével, az idősebb gyerekek közül már minden tizedik.

Egyedülállók

Jelentősen megnövekedett az egyedül élők száma. Magyarországon a hajadon nők és nőtlen férfiak aránya 2016-ban már meghaladta a népesség egyharmadát.

A 15 évnél idősebbek családi állapot szerinti megoszlása, 2018

Az ezredforduló utáni első évtizedben az egyedülálló, a tartós partnerrel együtt nem élők arányának növekedése volt a legjellemzőbb demográfiai tendencia itthon. Ennek egyik következménye a háztartások atomizálódása, vagyis az egyszemélyes háztartások terjedése. A tudatosan egyedülálló, gyermektelen személyek, a „szinglik” száma Magyarországon nem jelentős, a társadalom 3 százalékát alkotják.

Új kihívások

A családszerkezeti változások a jóléti államra új terheket rónak, és új megoldásokat kívánnak. A kései családalapítás, a törekenyebb párkapcsolatok, a gyermektelenek arányának növekedése nagy kihívás a jövőre nézve. A szakemberek átgondolt, célzott és kiszámítható intézkedéseket javasolnak, amelyek akkor érik el céljukat, ha érdemben javítanak a támogatni kívánt rétegek, családok helyzetén. A gyermekvállalást akadályozó tényezők lebontásakor fontos a kiszámítható családtámogatási rendszer, a munkaerőpiac rugalmassága, a hozzáférhető és jó színvonalú gyermekintézmények hálózatának kiépítése, az elszegényedés megállítása. A családalapítás pozitív motivációi szakpolitikai döntésekkel nem változtathatók, de az állam az emberek igényeinek és érdekeinek figyelembevételével talajt adhat a modernebb, egyenlőbb családi munkamegosztás, a női és férfiszerepek összehangolására is.

Migráció, külföldi munkavállalás

Az EU-n belüli gazdasági migráció annak az uniós politikának a sikere, amely a munkaerő szabad áramlására mint a gazdasági integráció zálogára tekint. Az uniós tagság összességében lényeges előnyökkel jár(t) Kelet-Európa számára, de legfiatalabbjainak és legtehetsége-sebbjeinek elvándorlása lassítja a felzárkózást a nyugati tagállamokhoz. Magyarországról az EU-csatlakozást követően a térség országainál később indult meg az Európát jellemző kelet–nyugat irányú migráció, mára azonban jelentős szintet ért el.

Az EU-n belüli mobilitás jogi háttere

A munkavállalók szabad mozgása az uniós polgárok egyik alapvető szabadsága, amelyet az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 45. cikke biztosít, s részletesebb szabályait az Európai Parlament és Tanács rendelete (492/2011/EU) határozza meg.

A szabad munkaerőmozgás minden tagállami állampolgárnak a lakóhelyétől függetlenül jogot biztosít arra, hogy szabadon költözhessen egy másik tagállamba munkavállalás céljából. Ez a jog a foglalkoztatási és munkafeltételek, különösen a javadalmazás, az elbocsátás, valamint a szociális és az adókedvezmények tekintetében védelmezi a munkavállalókat az állampolgárság alapján történő megkülönböztetés ellen.

Az uniós polgárok mellett Svájc és az Európai Gazdasági Térség (Izland, Norvégia és Liechtenstein) állampolgárai, valamint meghatározott családtagjaik jogosultak az Unió területén szabadon mozogni a kereső tevékenység folytatásán kívül egyéb célból is (tanulmányok folytatása, nyugdíjas stb.), bizonyos korlátozásokkal és feltételekkel.

Az EU-n belüli munkaerőmozgás számokban

Az Eurostat adatai alapján 2017-ben a munkaképes korú (20–64 év) uniós polgárok 3,8%-a élt állampolgárságától eltérő tagállamban. A legmobilabb munkaerők a teljes aktív népességhez viszonyítva Romániából, Litvániából, Horvátországból, Portugáliából, Lettországból és Bulgáriából indultak útnak. A legkevésbé mobil munkaerők a németek, a britek, a svédek és a franciák voltak. A legtöbb tagállamban magasabb a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a migránsok között. Egyedül Bulgáriában,

Horvátországban, Portugáliában és a három balti államban magasabb a lakosság körében a felsőfokúak aránya. EU-szinten kevesebb alacsonyabb végzettségű vándorolt ki, ami nem érvényes Magyarországot és Csehországot kivéve az Unióhoz 2004 után csatlakozott országok és Görögország esetében.

Az Európai Bizottság 2018. márciusi tanulmánya szerint a legjobban preferált célország Németország és az Egyesült Királyság, az EU-28-akból elvándorlók több mint 50%-át befogadva. Míg az Egyesült Királyságba az új munkavállalók az elmúlt 15 évben folyamatosan érkeztek, addig Németország (munkaerőpiacának teljes megnyitását követően) 2009–2015 közötti 250%-os évi emelkedést produkálva vált igazi célországgá. Spanyolország és Olaszország célország még ugyan, de nem vette vissza vezető szerepét a gazdasági válság után. Ausztriában a bevándorlók száma állandó növekedést mutat, s 2015-ben a 3. legtöbb uniós polgárt befogadó ország volt. Az Unióhoz 2004 után csatlakozott országok (EU-13-ak) közül Lengyelország és Csehország volt a legvonzóbb.

Elvándorlás Magyarországról

Az emigráció mérését és összehasonlítását megnehezíti az adatok korlátozott elérhetősége, valamint az adatok különbözősége. Az emigráció nagyságára a magyar statisztikusok a célországokban rendelkezésre álló bevándorlási adatok alapján ún. tükörstatisztikát számítanak. Eszerint 2007-től növekedett a külföldön munkát vállaló magyarok száma. 2010-ben évi 50 000, 2012–2015 között évi legalább 100 000 fő távozott. Az elvándorlás növekedésének üteme 2013-ban mérséklődött, 2014–2015-ben megállt, s 2016-ra mutatott csökkenést. 2017 elején az Európai Gazdasági Térség országaiban élő magyarok száma meghaladta a 461 ezer főt, ami 2014 óta mintegy 130 ezer fős növekedést jelent.

Az Eurostat az állampolgársági államtól eltérő tagállamban, 12 hónapnál hosszabb ideig tartózkodókat veszi alapul, amely nem tartalmazza az ingázókat, a visszatérő migránsokat vagy azokat a második, harmadik generációkat sem, akik még nem szerezték meg a születési tagállam állampolgárságát. Ezen adatok alapján 2017-ben a 20–64 év közötti magyarok 5,2%-a lakott

másik tagállamban. Ez 3,7%-os növekedést jelent 2007 óta.

A legnépszerűbb célországok továbbra is az Egyesült Királyság, Németország és Ausztria. Várhatóan a jövőben sem alakul másképp az emigráció iránya, ha a 2018 nyarán megjelent legutolsó mikrocenzus adatait, mely szerint 254 ezer ember, azaz a 16–64 évesek 4,2%-a tervezi komolyan a kivándorlást munka vagy tanulás céljából, vagy a külföldi felsőoktatási intézménybe jelentkezők célországait vesszük alapul. A migránsok fiatal összetétele jellemző, a főbb célországokban 51–68% közötti a 20–39 évesek aránya, míg a hazai népességben ez 28%. Az Egyesült Királyságot választóakra a nőtlen/hajadon fiatalok túlsúlya, a szakmunkások alulreprezentáltsága, a Németországba vándorlókra a szakmunkások, továbbá az idősebb korosztályokba tartozók és a házások relatív túlsúlya jellemző.

Az emigráció lehetséges következményei, megoldási javaslatok

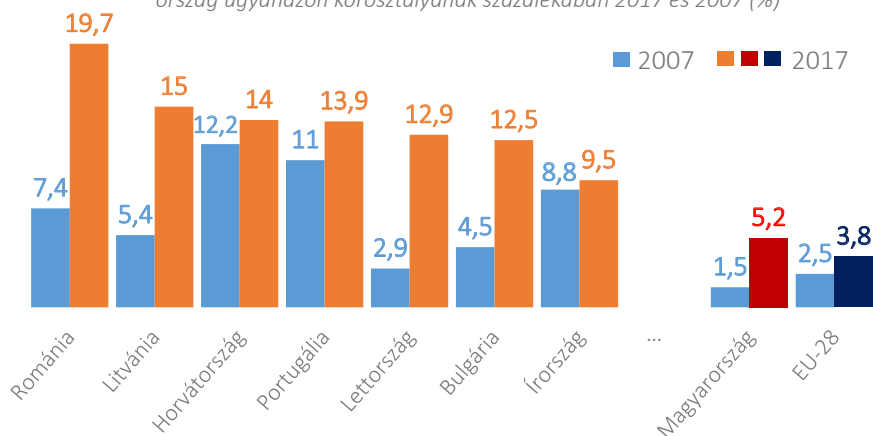
Az IMF szakértői elemzése (2016) szerint kivándorlás nélkül a régióban 7 százalékponttal lett volna magasabb a reál GDP növekedése 1995–2012 között. A Nyugatra költözők hazautalásai élénkítették a fogyasztást és a beruházásokat, ennek következtében erősödött az árfolyam, ami viszont csökkentette az adott gazdaság versenyképességét.

Az elvándorlás munkaerőpiacra gyakorolt hatása jelentősen függ a migráció szerkezetétől. Az erőteljes migráció strukturális hiányokat teremthet a munkaerőpiacon, de reformokat is eredményezhet (balti és lengyel példák). A hiányzó munkaerőt a visszavándorlás és a bevándorlás ellensúlyozhatja.

Az IMF a diaszpórákkal való együttműködést javasolja a kelet-európai országoknak, hogy hatékonyab-

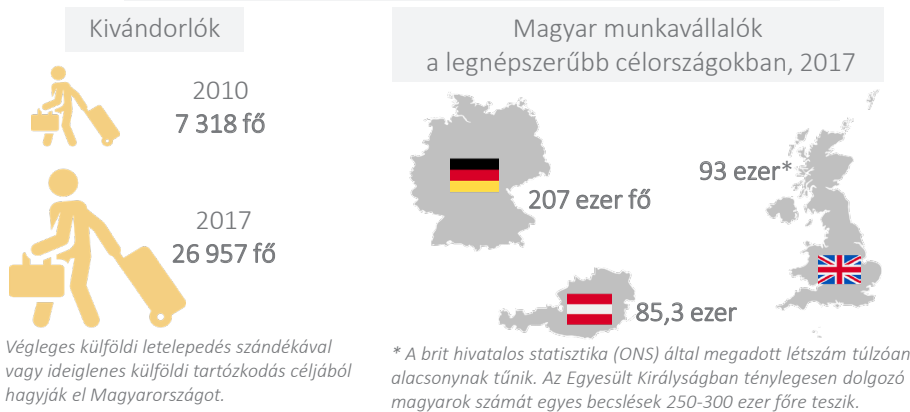
Leginkább mobil munkavállalók az EU-ban

A külföldön dolgozók aránya a munkavállalási korú népességben (20–64 évesek) a származási ország ugyanazon korosztályának százalékában 2017 és 2007 (%)

Magyarok külföldön

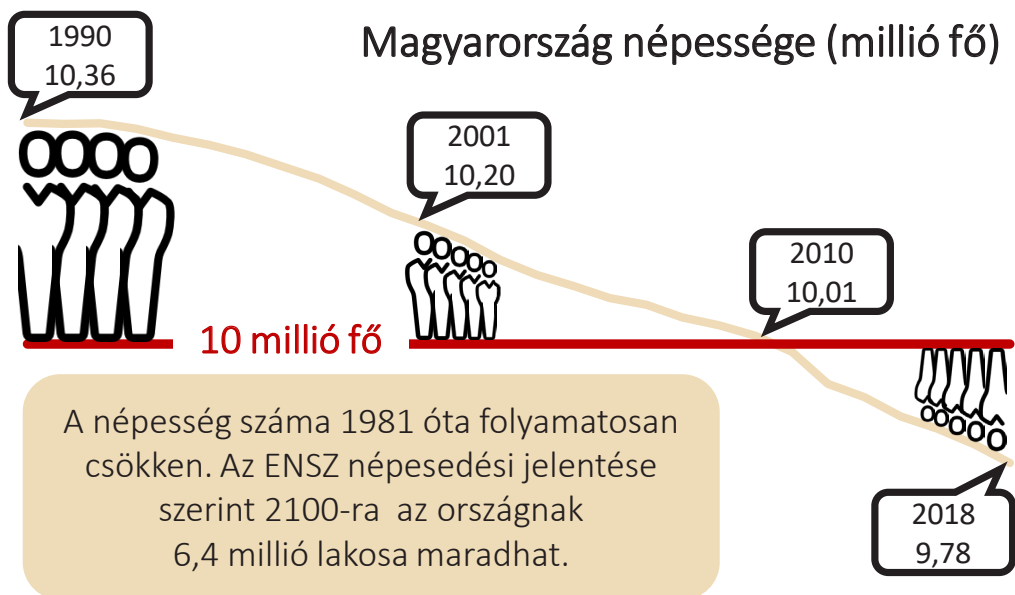
2017 elején **461 ezer** magyar élt az EGT-tagállamokban.

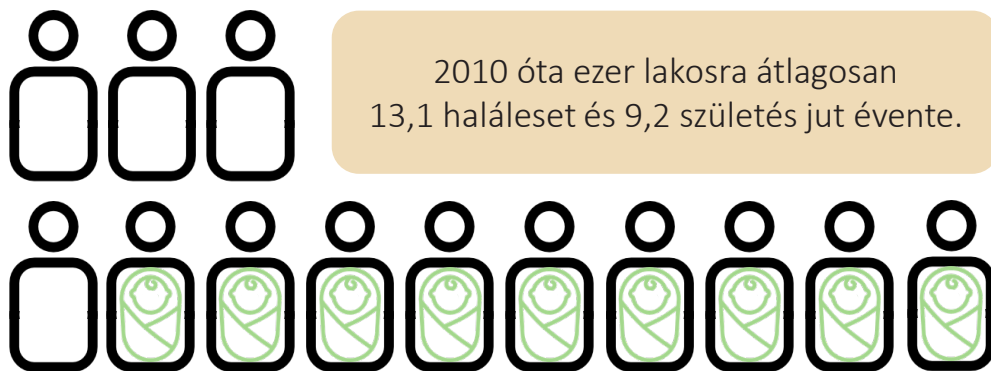
Források: KSH (2018): Demográfiai évkönyv, 2017.; Statistische Bundesamt; Office for National Statistics UK; Statistic Austria

ban tudják hasznosítani az emigránsok szaktudását és pénzét, továbbá hogy ösztönözzék a pénzküldés helyetti befektetéseket. A beruházásokat és a hosszú távú növekedést leginkább a munkára rakódó terhek elkerülése és a fogyasztást terhelő adók növelése ösztönzi. A kormányoknak jobban össze kell hangolniuk az oktatást a foglalkoztatási igényekkel, bővíteni kell a munkahelyi képzési lehetőségeket, hogy a munkaerőt megtartsák. Az EU kohéziós és strukturális alapjainak újragondolása is szükséges, amelyek kompenzálhatnák a kivándorlásnak a küldő országok gazdasági potenciáljára gyakorolt kedvezőtlen hatását.

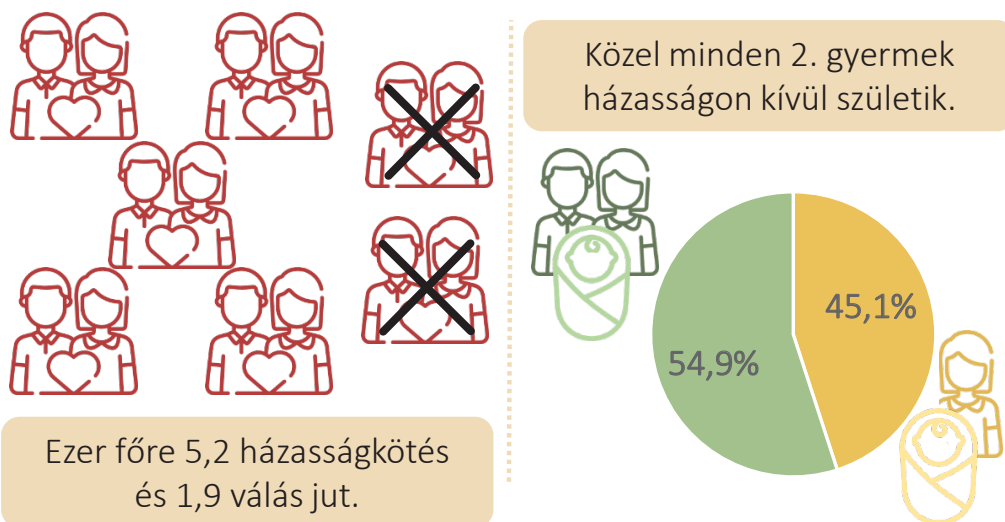
AZ ÁBRÁKAT KARDOS KRISZTINA KÉSZÍTETTE

Természetes fogyás 2010–2017

Családi állapot (2017)

Nemzetiségek száma (fő), 2011. évi népszámlálás

Nemzetiséghez tartozó

A népszámlálás során a (1) nemzetiségre, (2) anyanyelvre, (3) családi, baráti körben használt nyelvre vonatkozó kérdések legalább egyikénél az adott nemzetiséget jelölte.

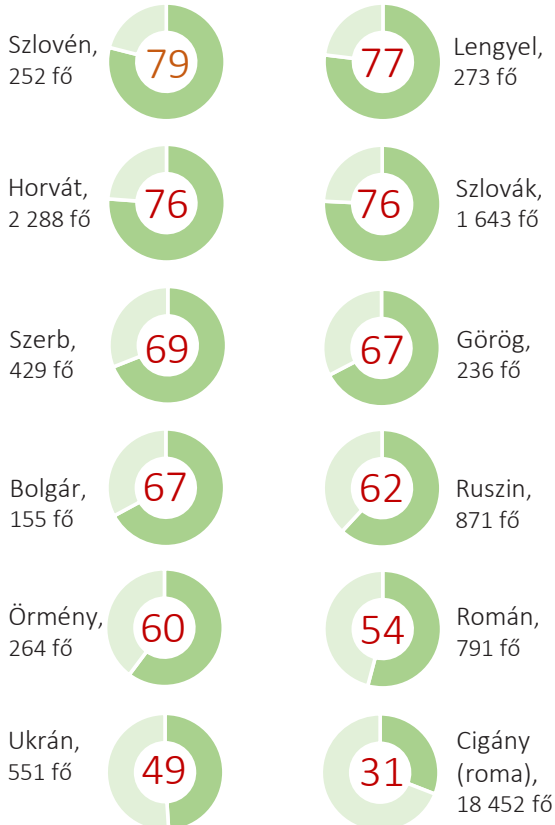

Szlovén	1 723
Örmény	444
Ruszin	999
Görög	1 872
Bolgár	2 899
Lengyel	3 049
Ukrán	3 384
Szerb	3 708
Horvát	13 716
Szlovák	9 888
Román	13 886
Német	38 248
Cigány	54 339

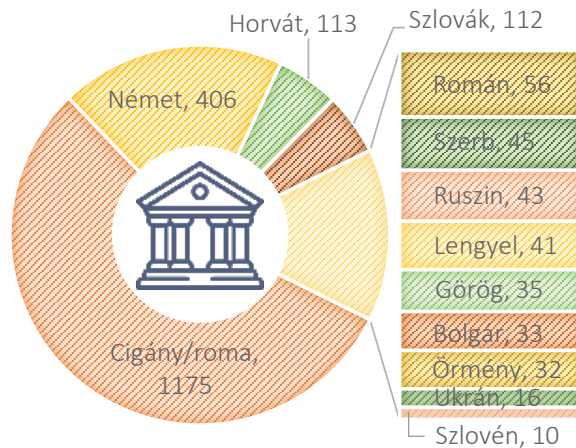
Anyanyelv szerint

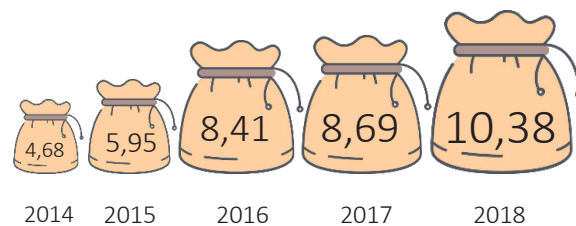
A 2018. évi országgyűlési választások A nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma (fő), részvételi arányuk (%) és a megválasztott nemzetiségi képviselők száma (fő)

A 2015. január 1-jén működő települési nemzetiségi önkormányzatok száma (db)

Nemzetiségek költségvetési támogatása, 2014–2018 (milliárd Ft)

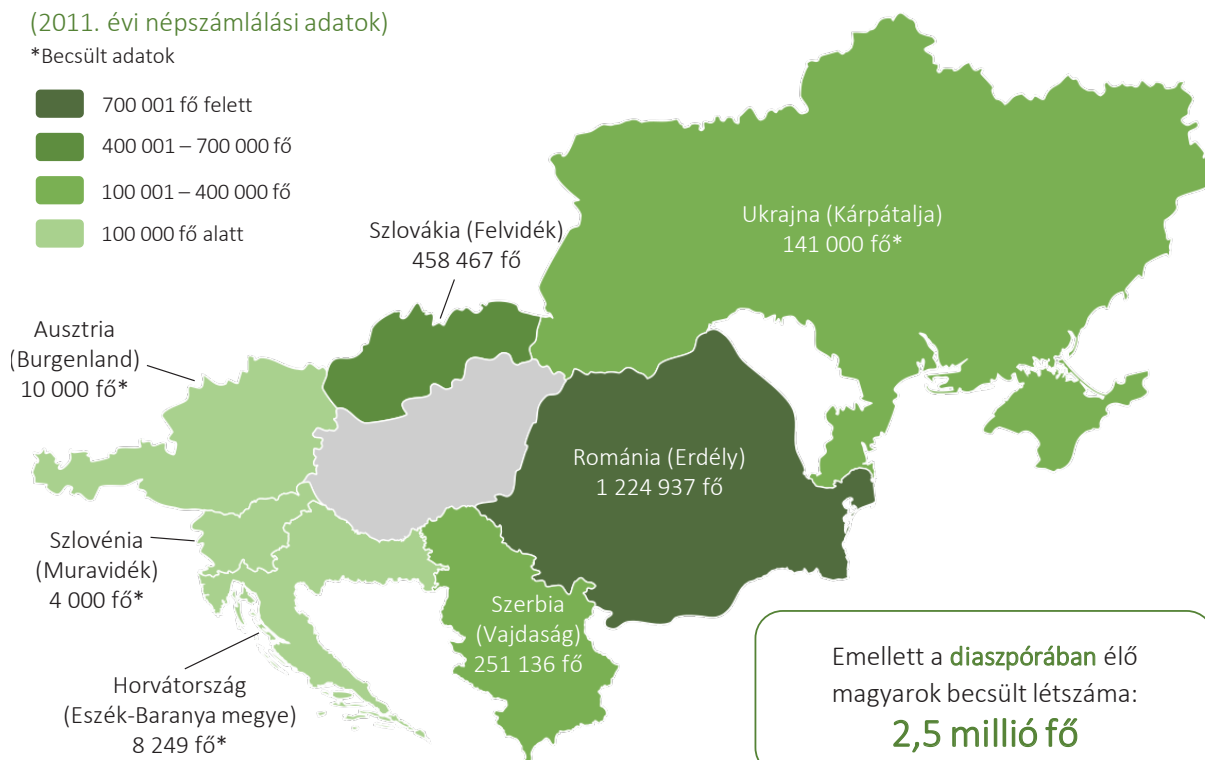

A 2018. évi országgyűlési választásokon a **német nemzetiség** szerzett egyedül mandátumot, a többi nemzetiséget 1-1 nemzetiségi szószóló képviseli a törvényhozásban.

MAGYAROK A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN

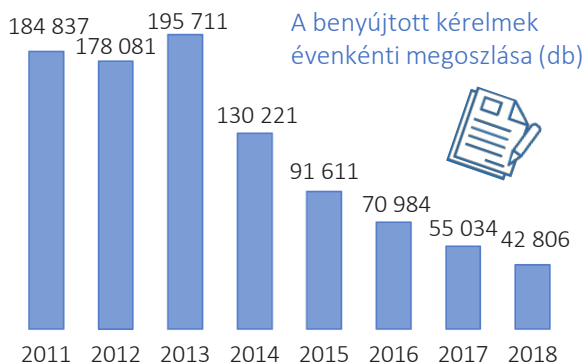
(2011. évi népszámlálási adatok)

*Becsült adatok

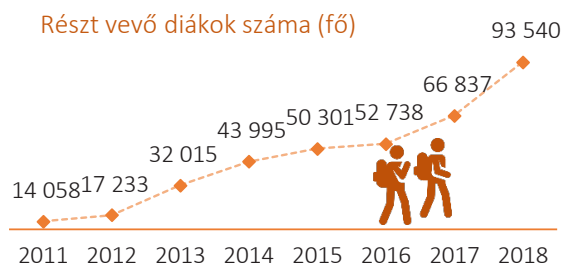
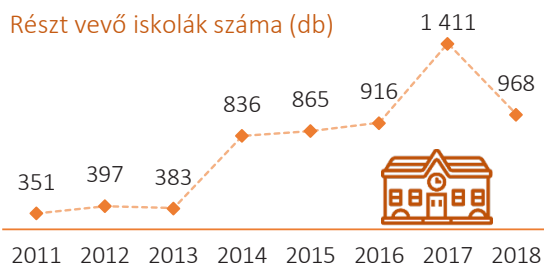
Emellett a **diaszpórában** élő magyarok becsült létszáma:
2,5 millió fő

EGYSZERŰSÍTETT HONOSÍTÁSI ELJÁRÁS

Egyszerűsített honosítási eljárás keretében összesen **910 ezer** külföldi magyar tett esküt 2018 decemberéig.

HATÁRTALANUL PROGRAM

2018-ban a nemzetpolitikára összkormányzati szinten fordított összeg meghaladta a **130 milliárd** forintot.

Források

X, Y, Z generációk

- Brandformance (2018): *Márkaépítés és értékesítéstámogatás a hazai vállalatok marketingkommunikációjában.*
- Ipari digitalizáció (2018): *Az új generáció tanítása.*
- Molnár Eszter (2018): Mutasd az évjáratod, megmondom a sor-sod! *ITBusiness*, 2018. február 22.
- Nemes Orsolya (2018): Elmaszatolt generációk: a mítosz, amivel ideje lenne leszámolnunk. *Forbes.hu*, 2018. február 16.
- Nielsen (2018): *Napi 11 órát kütyüzik az Y generáció.*
- Pál Eszter (2013): *A „Z” generáció – Irodalmi áttekintő, összefoglaló.*
- UNICEF Magyar Bizottság (2014): *Jogod van a jogaidhoz!*

Családok változóiban

- Harcza István – Monostori Judit (2014): Demográfiai folyamatok és a családformák pluralizációja Magyarországon. In: *Társadalmi Riport 2014.* TÁRKI.
- KSH (2017): *Demográfiai évkönyv, 2016.*
- KSH (2017): *Mikrocenzus 2016. 2. A népesség és a lakások jellemzői.*
- KSH (2017): *Mikrocenzus 2016. 3. Demográfiai adatok.*
- KSH (2018): *Magyarország, 2017.*
- KSH NKI (2018): Monostori Judit – Őri Péter – Spéder Zsolt (szerk.): *Demográfiai portré 2018.*
- Laura Bernardi – Dimitri Mortelmans (2018): *Supporting Lone Parents and Their Children in Europe.* Population Europe – The Network of Europe’s Leading Demographic Research Centres.
- Livia Sz. Oláh (2015): *Changing families in the European Union: trends and policy implications.* European Union’s Seventh Framework Programme.

Migráció, külföldi munkavállalás

- Blaskó Zsuzsa – Gödri Irén (2016): A Magyarországról kivándorlók társadalmi és demográfiai összetétele. Blaskó Zsuzsa – Fazekas Károly (szerk.): *Munkaerőpiaci Tükör*, 2015, MTA KRTK KTI.
- European Commission (2018): 2017 Annual Report on intra-EU labour mobility.
- Eurostat (2018): 4% of EU citizens of working age live in another EU Member State, Eurostat News Release, 87/2018, 28 May 2018.
- Eurostat (2018): EU citizens living in another Member State, statistical overview.
- Gödri Irén (2018): Nemzetközi vándorlás. In: Monostori Judit – Őri Péter – Spéder Zsolt (szerk.): *Demográfiai Portré*, 2018, KSH NKI.
- Hárs Ágnes (2016): Elvándorlás és bevándorlás Magyarországon a rendszerváltás után – nemzetközi összehasonlításban. In: Blaskó Zsuzsa – Fazekas Károly (szerk.): *Munkaerőpiaci Tükör*, 2015, MTA KRTK KTI.
- Hárs Ágnes – Simon Dávid (2016): Munkaerő-migráció, ingázás, kivándorlás. A magyarok munkavállalási célú emigrációját magyarázó tényezők hatása és változása az uniós

- csatlakozás óta. In: Blaskó Zsuzsa – Fazekas Károly (szerk.): *Munkaerőpiaci Tükör*, 2015, MTA KRTK KTI.
- Hárs Ágnes – Simon Dávid (2017): A külföldi munkavállalás és a munkaerőhiány. In: Fazekas Károly – Köllös János (szerk.): *Munkaerőpiaci Tükör*, 2016, MTA KRTK KTI.
- Hárs Ágnes (2018): Növekvő elvándorlás – lehetőségek, remények, munkaerőpiaci hatások. In: *Társadalmi Riport 2018*, TÁRKI.
- IMF (2016): *Emigration and its economic impact on Eastern Europe.*
- KSH (2018): *Demográfiai Évkönyv, 2017.*
- KSH (2018): *Mikrocenzus 2016. 10. Nemzetközi vándorlás.* Statistische Bundesamt; Office of National Statistic, UK; Statistic Austria.

Népesség, népmozgalom

- KSH (2018): *Magyarország 2017.*
- KSH (2018): *Demográfiai évkönyv, 2017.*
- United Nations (2017): *World Population Prospects. The 2017 Revision. Key Findings and Advance Tables (ESA/P/WP/248).*

Nemzetiségek Magyarországon

- Központi Statisztikai Hivatal (2014): *2011. évi népszámlálás. 9. Nemzetiségi adatok.* Budapest.
- Emberi Erőforrások Minisztériuma (2019): *Adatközlés.*
- Nemzeti Választási Iroda (2018): *A nemzetiségi névjegyzékben szereplő választópolgárok száma.*
- Nemzeti Választási Iroda (2018): *Országgyűlési képviselők választása, 2018. Tájékoztató adatok a pártok, független jelöltek eredményeiről országos összesítésben.*

Magyarok kisebbségben

- Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárságának adatközlése (2019).